כולהו גמי מדרשא אתו נהי דלענין ייבום

אתיין מדרשא עיקר איסורייהו בהדיא כתיב

בהו בתו עיקר איסורא מדרשא ידאמר רבא

אמר לי רב יצחק בר אבדימי אתיא יהנה

יהנה אתיא יומה['] ומה השתא דאמרת כל^י

מלתא דאתיא מדרשא חביבא ליה ליתני

לאחות אשה לבסוף איידי דאיירי באיסור

אחוותא תנא אחות אשתו וליתנייא להאי

בבא לבסוף אלא תנא קורבי קורבי נקט תנא

בתו ובת בתו ובת בנו דקרובי עצמוי ואיידי

דתנא שלשה דורות לממה דידיה תנא נמי

שלשה דורות לממה דידה ואיידי דתנא

שלשה דורות לממה דידה תנא שלשה

דורות למעלה דידה ותנא אחותו ואחות

אמו דקרובי עצמו ואיידי דאיירי באימור

אחוה תנא אחות אשתו ובדין הוא דליקדמה

לכלתו מקמי אשת אחיו שלא היה בעולמו

דלא משום קורבא הוא דאסירא אלא איידי

דאיירי באיסור אחוה תנא אשת אחיו שלא

היה בעולמו והדר תנא כלתו ומאי איריא

דתנא פוטרות ליתני אוסרות אי תנא אוסרות

הוה אמינא אסור לייבם אבל מיחלץ חלצה

קמ"ל וליתני אסורה לחלוץ, מאי קעביד

אלמה לא יאם אתה אומר חולצת מתייבמת

כיון דבמקום מצוה הוא דאסירה צרה ושלא

במקום מצוה שריא משום הכי תני פומרות

ומאי איריא דתני מן החליצה ומן הייבום

ליתני מן הייבום לחודיה אי תנא מן הייבום

הוה אמינא מיחלץ חלצה יבומי לא מייבמה

קמ"ל מיכל העולה לייבום עולה לחליצה

וכל שאינו עולה לייבום אינו עולה לחליצה

וליתני מן הייבום ומן החליצה א"ג מן החליצה

לחודה אבא שאול היא דאמר יימצות

חליצה קודמת למצות ייבום מנינא דרישא

למעומי מאי ומנינא דסיפא למעומי מאי

הלכה ינו:

תוספות ישנים אמר רצא אתיא הנה הנה לאיסורא. בבתו מאנוסתו מבתו מנשואתו ובקרא דערות אשה ובתה לא תגלה את בת בנה ואת בת בתה כתיב אישות ולשון . אישות ע"י קדושין משמע. וא"כ (ס"ל) [היינו] נשואין. בה ביאה וא"כ נכנסה לחופה ולא נבעלה לא יהא בה איסור וזה לא יתכן. לכן נ"ל משום דגבי אשה כתיב שאר דכתיב א) שארה הנה שאר אלא מן הנשונ אבל בלא ביאה שפיר קרויה שאר כיון שיש בה נשואין. הלכך מרבינן שפיר נכנסה לחופה ולא נבעלה כיון שיהיה יורש אותה משום קרא דלשארו אע"ג דלא נבעלה דנשואיו הורבה הו ומקרו שאר: ואתיא זמה זמה בתו מנשואתו מחמותו לשריפה ובתו מאנוסתו לשריפה מבתו מנשואתו מהנה הנה: ואין להקשות א"כ הול"ל ואתיא הנה סנה. וי"ל דיליף בתו מאנוסתו מבתו מנשואתו מה להלן הנה וומה עמו אף כאן הנה חמה עמו: אי תנא אוסרות הוה אמינא מחלץ חללה. וא"ת היכי מצי למימר כן דלמא הוה תני אוסרות מן החלילה ומן הייבום. וי"ל דרולה לומר ולתני אוסרות לבד והדר פריך ולתני אוסרות לחלוץ וקאמר לחלוץ מאי קעביד הלא לא שייך איסור בחליני [והדר] קאמר אלמה לא שייך בה שפיר איסור שאם אתה אומר חולנת מתייבמת וקאמר כיון דבמקום מלוה אסירא לרה היכא שהערוה נשאת לאחין ושלא במקום מנוה כגון שנשאת לאדם מו השוה שאינו אחיו לרתה ברים מש"ה חני פונורם ערוה לעולם על הזרה והוה אסרינן [גס] שלא במקום מצוה דאמרינן השתא במקום מלוה אסירא שלא מצוה לא כ״ש אבל השתח דתני פוטרות משמע שהערוה פוטרת הלרה כמאן דליכא מצוה ואסירא כאשת אחיו שלא במקום מצוה אבל היכא דליכא יבום לא עביד ערוה מידי ושריא לרה. ואם תקשי היאך נוכל לומר דאי היה תני אוסרות דאפילו שלא מני חוסרות החפיטו שנם במקום מצוה נמי אסירי הא תני במתפי מן החלילה ומן הייבום אלמא דלא מיירי אלא במקום מצוה אלא בי כדפיי הקונערם דילפיען לה מכ"ש קמ"ל הא דחני חונורות דחשתנו הם דתני פוטרות דמשמע שבשביל הערוה אין הלרה נאסרת כלל שלא במקום מלוה ןהוה אמינא מיחלד מללה.]: וא"ת אפילו מנא מן הייבום לחודיה הוה דטנא דאינה חולנת מדחני פוטרות כדאמר לעיל וי"ל דה"פ לעיל אי תנא אוסרות הוה אמינא אוסרות לייבס. אבל מחלץ חללה בעל כרחה קמ"ל פוטרות דאינן והכא ה"ה הוו

דילידה מן הבוך מן איתחה אוחרת או מן המך מן גבר אוחרה ואע"ג ו א מיי פ"א מהלי ינוס דדרשינן (לקמן כג.) מולדת בית וגו' בין שאומרים לאביך קיים בין שאומרים לאביך הולא מ"מ אין מקרא יולא מידי פשוטו ואם היא בת שניהם מק"ו הוא דילפת אבל בכלל אשה ובתה הוי שפיר בת שהיא בת אשתו

כדחשכחן בפ' ד' מיתות (סנהדרין נג.) דאמו שהיא אשת אביו הויא בכלל אשת אביו ובת אשתו היכא דנכנסה לחופה ולא נבעלה נראה לר"י דחייב על בתה אע"ג דערות אשה ובתה לא תגלה כתיב דמשמע ביחה דסברה הוח דאין תלוי בביאה דהא לא מיחייב בת אנוסתו אלמא בקידושין תליא מלתא ואין סברא לומר דבתרוייהו תליא מלתא והא דלא מיחייב על בת אנוסתו כמו שפי׳ בקונטרס משום דאשה ובתה כתיב דמשמע לשון אישות מדלא כתב אם ובת ומיהו בהדיה בריש נושחין על האנוסה (לקמן ד' לו.) מפרש הש"ס טעמא אחרינא דעריות שאר כתיב בהו בנשוחין חיכה שחר בחונסין ליכה שחר: דאמר רבא אמר די רב יצחק בר אבדימי. יש מגיהין רב משום דרב ילחק בר אבדיתי היה רבו של רב כדאמר בפרק כל הבשר (חולין דף קי. ושם) איכא תנא דאתנייה לרב כחל אחוי ליה לרב יצחק בר אבדימי ובפ' כירה (שבת מ: ושם) א"ר ילחק בר אבדימי פעם אחת נכנסתי אחר רבי לבית המרחץ כו' ולא היה רבא בימיו דביום שמת רב יהודה כולד רבא בפ׳ בתרא דקידושין (ד׳ עב:) ואר"ת דע"כ גרסי' הכא רבא שהיה בר פלוגתיה דאביי ואמר בפ׳ הנשרפין (סנהדרין עו.) בתו מאנוסתו מנלן אמר אביי ק"ו על בת בתו ענש על בתו לא כ״ש רבא אמר רב יצחק . בר אבדימי כו' ול"ל דתרי ילחה בר לבדימי היו 0: מקמי אשת אחיו שלא היה בעולמו. וה"ה מקמי אשת אחיו מאמו וחדא מנייהו נקט דתרוייהו לאו קרובי עלמו נינהו אלא ע"י הידושין וכלתו שהיה חשת בנו קרובה מנייהו טפי אבל אין לומר דוקא לגבי אשת אחיו שלא היה בעולמו כלתו קרובה טפי לפי שלא

למעומי היה בעולמו אבל לגבי אשת אחיו מאמו לא דבאשת בנו איפלג דרא כדאשכחן לענין עדות בב"ב (ד' קכח.) דאפי' מאן דמכשר באבא דאבא פסיל בן אחיו דע"כ לענין עריות אשת בנו קרובה טפי מאשת אח שהבן כרעיה דאבוה הוא דקחשיב בתו ובת בתו קרובי עלמו טפי מחחותו: מאר איריא דתנא פומרות. פי׳ דמשמע אבל אי בעי מייבם ליתני אסורות לייבם: אבל מיחדץ חדצה קמ"ל. אע"ג דמסיפא שמעינן דברישא לא בעיא חליצה דקתני בסיפא כל שיכולה למאן כו' מ"מ ניחא ליה נמי לאשמועינן ברישא גופיה": ביון דבמקום מצוה הוא דאםירה צרה. ואי הוה תני אסורות הוה משמע כל שכן שלא במקום מלוה כיון דאיסור לרה מחמת

ערוה קאתי מש"ה קתני פוטרות דהשתא במקום מלוה הוא דאסור משום דממילה קחי בחיסור השת הח: דמצות הדיצה קודמת. השתא דקתני תרוייהו ושונה חלילה ברישא משמע דחלילה קודמת אבל אי לא הוה תני אלא חלילה לחודה לא הוה משמע מידי: כולהו נמי. לענין פטור ייבוס מדרשה אתיין מאחות אשה: עיקר איסורייהו. שאסורים משום ערוה בכל מקום בהדיא כתיב בהו אבל בתו מאנוסתו דאיירי בה במתני׳ עיקר איסורה מדרשא אתיא: אסיא הנה הנה. לאיסורא אחיא זמה זמה לשריפה. דבתו מאשתו

וכן בת בתו ובת בנו ילפה מערות אשה ובתה לא תגלה וויקרא יחן והרי בתו מאשתו בכלל בת אשתו אבל בתו מאנוסתו לא משתמעא דכתיב ערות אשה ולשון אישות דעל ידי קידושין משמע וגלי רחמנה בבת בתו ובת בנו מאנוסתו בהאי קרא ערות בת בנך או בת בתך [שם] והכא לשון אישות לא כתיב ואכתי בתו לא כתיב הכא וילפינן בג"ש כתיב הכא בקרא דאנוסה כי ערותך הנה וכתיב בקרא אחרינא דאישות שארה הנה מה התם בתו כבת בתו אף כאן בתו כבת בתו: אתיא ומה ומה. לשריפה כתיב הכא בבתו מאשתו זמה היא וכתיב בשריפה זמה היא באש ישרפו מה להלן שריפה אף כאן שריפה ובתו מאנוסתו הא ילפינן מהנה הנה מבת חשתו: ליתני חחות חשה לבסוף. דכולהו מינה ילפי׳ לענין פטור ייבום לקמוף: להחי בבח. כל איסור [אחוותא] ליתני לבסוף ויקדים כלתו לחחותו כי היכי דתיהוי אחות אשה לבסוף: קורבי קורבי. הנך דקריב ליה טפי נקט ברישה: דקרובי עלמו. וחין בכולן קרובות כאלו: למטה דידה. דאשתו ואע"ג דהנך לאו משום קורבה דידיה אסירן ליה: למעלה דידה. חמותו. ולמעלה דידיה לא מצי למיתני מידי דהא אמו לא אתיא ליה לייבום שהרי אסורה לאחיו מאביו משום אשת אביו: ותני אחותו ואחות אמו דהרובי עלמו. טפי מכלתו דכלתו לאו קרובתו היא אלא מכח קדושי בנו נאסרה עליו: ובדין הוא דליקדמה לכלחו מקמי אשת אחיו שלא היה בעולמו: דלאו משום קורבא הוא דאסור. כלומר וכיון דקרובין נקט ואזיל וכלתו ואשת אחיו שלא היה בעולמו ואשת אחיו מאמו לאו משום קורבא דידיה הוא דאסירן ליה בדין הוא דליתני כלתו מקמי אשת אחיו שלא

היה בעולמו ומקמי אשת אחיו מאמו נמי משום דכלתו חמירא טפי מנייהו והוה ליה למנקט חומרי כיון דלא מצי למינקט קורבי: מאי איריא דקסני פוטרום. דמשמע פטורות הן ואי בעי מייבם: ליסני אוסרום. דהא ודאי אסורות הן מאחר שאינן זקוקות לייבום וקיימי באיסור אשת אח: ה"א אוסרות. לייבום. וחלילה לא משתמעא מהכא שאין איסור בחלינה והוה אמינא מיחלץ חללי על כרחו שאין אשת אח מאב בלא בנים נפטרת בלא חלילה: מאי קעביד. והלכך לא שייך לשון איסור בחלינה אלא לשון פטור: אלמה לא. שייך [לשון] איסור הא ודאי שייך שאם אתה אומר חולנת אתי למימר מתייבמת: ליון דבמקום מלות יבום הוא דאסירה. לרת הבת וכדמפרש במתני׳ דמשפטרה הכתוב מזיקת ייבום קיימא ליה באשת אח שיש לו בנים: שלא במקום מלוה שריא. כגון נכרי שנעשה חתנו ולו אשה אחרת ומת מותרת אשתו לחמיו כדתנן לקמן (דף יג.) גבי שש עריות חמורות מאלו במתני': משום הכי תנא פוטרות. דאי תנא אוסרות משמע שהבת אוסרתה עליו ליקח [וק"ו] שלא במקום מלוה אבל פוטרות

לא משתמע איסורא משום לרתה של בת אלא הבת פוטרתה מייבום ואיסורא שכיב עלה ממילא דהויא באיסור אשת אח שיש לה בנים ומשום אשת אח הוא דמיתסר שלא במקום מצוה דליכא איסור אשת אח עלה שריא: **וליהני מן הייבום לחודיה**. דהא עיקר מצוה היא וחליצה ממילא משתמע: ה"א מיחלך חללה. שלא להפקיע מצוח ייבום אבל יבומי לא משום גזירת הכתוב דלצרור [ויקרא יח] קמ"ל מתני׳ הואיל ופטרה הבת מזיקת יבום פטורה מן החליצה דכל העולה לזיקת ייבום עולה לזיקת חליצה וכל שאין עולה לזיקת ייבום פטורה מן החליצה °וכל היכא דאמרינן חוללת ולא מתייבמת משום ספקא הוא: וניסני ייבום ברישא. דהוא עיקר דהא כתיב אם לא יחפוץ האיש לקחת וחללה (דברים כה) הא אם חפץ לייצם מייבם ולקמן נד.ן אלמא מצות ייצום ברישא: אבא שאול היא. בפ׳ החולץ (לקמן לטי) אבא שאול אומר הרוכם יבמחו לשום נוי ולשום אישות כאילו פוגע בערוה וקרוב בעיני להיות הולד ממזר: מנינה דרישה. דמשמע ט"ו ותו לה: מנינה דסיפה. הרי אלו פוטרות דמשמע אלו ותו לה:

רוצה קמ"ל כל העולה וכו׳ דאינה חולנת מן הסורה דהכי משמע קרא דאם לא יחפוץ וגר ובאו השערה אבל אם אינו יכול ליבם אין לג"ד לעסוק בוה אפי אם היא רולה. וכל היכא דקאמר חולנות ולא מתייבמות מיירי מדרבנן דמטעם ספק אין לפוטרה בלא חלילה: ולחגי מן הייבום ומן החלילה א"ינ מן החלילה לחודה. וקשה דהא אדרבה פסק ליה השתא דיבום היי עיקר ואי גרים ליה יש ליישבו א"ינ מן החלילה למודה ומינה שמעינן דפטורה מיבום דאי לא מפטרא מיבום לא מפטרא מחלילה דכל העולה ליבום עולה לחלילה ומשני אבא שאול היא ולהכי מנא מן החלילה ומן הייבום להודיענו דמלות חלילה קודמת לחלות יבום: שנייבא דסיפא ורישא

ל) חגיגה יא: סנהדריו נא. נוה: פו: כריחוח ב) נלקמן נג. סוטה סנהדרין ג: נדה ל.ן, ג) [לקמן כ. לו. מל. מד.], ד) לקמן לע: קט., ס) [ע"ב], ו) [וע" מוס" מגיגה יא: ד״ה דאמר וכו׳ ותוס׳ ב"ב פו. ד"ה מי כאן ומוס' מנחות לג. ד"ה רב חסדא ותוס' חולין קי. ד"ה איכא], ז) [וע"ע תוס' מנחות לג. ד"ה הכל סומכין],

חורה אור השלח ו. עֶרְוַת בַּת בִּנְדְּ אוֹ בַת בִּתְּדָּ לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָן :פִי עֶרְנָתְךְּ הֵנָּה

ויהרא יח י 2. עֶרְוַת אִשְּׁה וּבְתָּה לא תְגַלֵּה אֶת בַּת בְּנָה וְאֶת בַּת בִּתָּה לֹא תִקַּח לְגַלּוֹת עֶרְוָתָה שַׁאֲרָה הַנָּה זְמָּה ויקרא יח יז ז. ואַישׁ אַשִׁר יִקּח אַת 3. ואַישׁ אַשִּׁר יִקּח אַת זְאִישׁ אֲשֶׁוֹ יִצְּוֹו אֶוֹנ אָשֶׁה וְאֶת אִמְּה זְמְה הָוֹא בָּאֲשׁ יִשְׂרְפוּ אֹתוֹ וְאֶתְהֶן וְלֹא תִהְיֶה וְמְה בְּאֶתְהֶן וְלֹא תִהְיֶה וִמְּה בְּתוֹרְכָבֶם: ויקרא כ יד

גליון הש"ם

גמ' אם אתה אומר חולצת מתיבמת. לקמן דף לא ע״א קדושין דף ס ע״א: רש״ר ר״ה ה״א מיחלץ חלצה וכו' וכל היכא דאמרי'. עי' לקמן ':ד' כא ע"א ולע"ק

מוסף רש"י

הנה הנה. אתיא לאיסורא, אתיא זימה זימה. לשריפה, כתיב בנשוחין שחרה הנה זימה וכתיב באונסין כי הנה, מה הנה בנשואין עשה ערותך האמור הכתוב בתה כבת בתה הכתוב בתה כבת בתה וכבת בנה, אף באונסין עשה הכתוב בתו כבת בתו וכבת בנו, אתיא זימה זימה לשריפה, מאחר שלמדת אנוסה מנשואה, ובנשואה כתיב זימה היא, כמה דכתיב באנוסה דמי, וחזור ולמוד בה שריפה מחיש חשר יקח את חשה ואת אמה זימה היא בחש ישרפו לותו ולתהן (חגיגה יא:). וכל שאינה עולה. וקוקה להתיינס (לקמן מד.) אינה עולה. השערה לפני אינה עולדה טענים לפקו סוקנים לחליצה (לקמן מא:) דכתיב (דברים כה) אם לא יחפון האיש לקחת יבמתו וחללה (לקמן לו.).